

HAVETS BESKYDDARE

Den svenske kaptenen Peter Hammarstedt var huvudperson vid en av tidernas längsta båtjakter. I en ny bok berättar han om dramat samt om livsuppgiften att skydda havets invånare.

Text: Johan Augustin Foto: Bruno Ehms

Peter Hammarstedt ser sitt arbete för miljön som ett livsprojekt vilket innebär att han ibland jobbar 80 timmar i veckan.

– **Det ni gör** är olagligt!

Sprucken röst när Cataldo – den chilenske kaptenen på trålaren Thunder – vrålar över radion. Sedan sätter han kurs rätt mot Peter Hammarstedts fartyg Bob Barker.

Skarpa isberg insvepta i dimma. Svart, stormande hav. Den rostiga fören skär genom södra ishavets vågor när Cataldo lägger i en växel och dubblar hastigheten.

Uppvarvade motorer, grön prick som stadigt närmar sig på ekolodet.

Peter kastar sig på backen, och lyckas med en halvmeters marginal undvika att Thunder kraschar in i deras för. Kapten Cataldo, nu ursinnig, deklarerar över radion att Peter och hans organisation Sea Shepherd "startat kriget".

I december 2014 inleddes det som skulle bli världshistoriens längsta båtjakt – från det isiga havet utanför Antarktis till de tropiska vattnen vid Västafrikas kust.

Svensken Peter Hammarstedt var alltså kapten på Bob Barker, ett av två fartyg från miljöorganisationen Sea Shepherd som förföljde Thunder i 110 dagar och 10 250 sjömil. Dessvärre hann kapten Cataldo sänka

trålaren och undanröjde därmed bevisen för att de sysslade med olagligt fiske i Antarktis.

När han som 18-åring gick med i miljöorganisationen Sea Shepherd, känd för sin aktiva ståndpunkt mot allt och alla som hotar havens djur, skulle han rädda världen.

– Numera är jag lite mer samlad och praktisk, förklarar Peter. Han tar en bit av bönbiffen och tuggar långsamt. Södermalmsrestaurangen Chutney, som bara serverar vegetariska rätter, är ett av hans stamhak. Den ligger nära hans enrummare och passar dessutom Peters strikta vegandiet.

Som liten flyttade han runt mellan länder som Kuwait, Saudiarabien, England och Kina. Pappans arbete för teknikföretaget ABB innebar ständigt nya placeringar. Som sjuåring kom Peter till Pennsylvania, vilket blev familjens bas i tio år. Engelskan har varit en stor hjälp i yrkeslivet.

– Jag tänker fortfarande först på engelska och översätter sen till svenska.

Den amerikanska skolan var dock inte lätt. Den kortväxte svensken mobbades för sina glasögon och sina avvikande kläder. Känslan av utsatthet bidrog till

SEA SHEPHERD

Sea Shepherd är en ideell miljöorganisation med huvudsäte i Amsterdam. Organisationen startades 1977 i Vancouver av kanadensaren Paul Watson – som uteslöts ur Greenpeace på grund av att han ville se mer direkta aktioner. Organisationens mål är att skydda dess "klienter": marina djurarter och deras ekosystem. Miljöorganisationen är fristående utan statligt stöd och är beroende av donationer från privatpersoner och företag. Ett par tusen arbetar som volontärer utan lön, och en liten grupp är anställda, däribland Peter Hammarstedt.

att han bestämde sig för att själv hjälpa försvarslösa människor, och så småningom även djur. Han blev vegetarian och förespråkare för miljö- och rättvisefrågor.

När Peter var 17 gick familjens flyttlass tillbaka till Stockholm. I USA hade han gått med i Greenpeace och vid den här tidpunkten ville Island återuppta jakten på vikval. Peter ansökte om att få delta vid en Greenpeacekampanj – men fick inget svar. Då beslutade han sig för att gå med i Sea Shepherd, en organisation vars aktivister beskyllts för att vara radikala miljöterrorister eftersom de har förstört utrustning, rammat och sänkt fartyg.

Peter tar lätt på kritiken.

– Ingen människa någonsin har kommit till skada på motståndarsidan.

Precis som sina kollegor är Peter redo att offra livet för havens invånare. Tidigare har han räknat framgång i hur många valar, hajar, havssköldpaddor och andra marina djur de lyckats rädda. Men på sistone har hans fokus förändrats en del. Nu är Peters drivkraft mer långsiktigt, som att komma tillrätta med det globala överfisket. Våra oceaner töms på arter som haj, tonfisk och svärdfisk, och IUU-fisket (illegalt, orapporterat och oreglerat) uppges omsätta över 200 miljarder kronor årligen och stå för minst 20-40 av den totala legala världsfångsten.

– Det är lätt att skylla på de asiatiska länderna men EU har inte rena händer heller, säger Peter.

Nu blir den dramatiska jakten på Thunder bok. Titeln, förstås: Jakten på Thunder. Den av Interpol svartlistade trälaren – som ägdes av den galiciska maffian – hade byggts om för att klara olika slags djuphavsfisken. Den utdragna jakten är den röda tråden och Peter ser något positivt i den stora mediala uppmärksamheten som dramat skapade.

– Ja, det har gjort att världen äntligen börjat få upp ögonen för det globala fiskeproblemet. Femtio procent av världens befolkning är beroende av fisket som näring eller proteinkälla. Utfiskningen påverkar oss alla.

Framöver vill Peter fokusera på Afrika, vars naturresurser utnyttjas av både EU och asiatiska länder. Under 2017 kommer Sea Shepherd därför att patrullera i västafrikanska Gabon och São Tomé och Príncipes vatten, och samarbeta med ländernas kustbevakningar och myndigheter. Sea Shepherd har världens största privata flotta med åtta fartyg och Peters mål är att båtarna ska motarbeta IUU-fisket längs både Väst- och Östafrikas kuster.

– Vi vill expandera till Ekvatorialguinea och Kongo-Brazzaville och har blivit inbjudna till Kenya, Tanzania, Somalia och Somaliland.

Många förknippar Sea Shepherd med grundaren Paul Watson. Det var den 66-årige kanadensaren som för några år sedan bad Peter att bli ett nytt ansikte utåt för organisationen – och i takt med att Watson drar sig tillbaka får Peter "allt mer plats i

"Som 18-åring, när jag skrapade rost i maskinrummet på ett Sea Shepherd-fartyg, tyckte jag att jag hade världens bästa jobb. Så känner jag fortfarande", säger Peter Hammarstedt.

PETER HAMMARSTEDT

Ålder: 32.

Bor: Södermalm i Stockholm, när han inte reser jorden runt på uppdrag av Sea Shepherd.

Familj: Singel. Mamma, pappa, lillasyster.

Aktuell: Boken Jakten på Thunder där Peter Hammarstedt är huvudkaraktär släpps i Sverige den 22 februari.

organisationen".

För en månad sedan startade Peter en egen Facebooksida. Den har nu 11 000 följare. Egentligen gillar han inte att synas offentligt, han tampas med scenskräck. Inom kort ska han vara med i talkshowen Skavlan, med över två miljoner tv-tittare. Han vill helst göra intervjun på engelska, eftersom han känner sig mest bekväm då.

– Jag vill säga rätt saker och inte skämma ut alla våra stödmedlemmar som ser ett hopp i vad jag säger.

Hans schema med 80 timmars arbetsveckor ("jag är inloggad från morgon till kväll") lämnar lite tid åt lediga stunder. Senaste semestern var för två år sedan, och drömrésorna till Grönland och Etiopiens berg känns avlägsna. Å andra sidan har han besökt ett 50-tal länder som företrädare för Sea Shepherd. Livsstilen passar hans "rastlösa själ som tycker det är jobbigt att vara för länge på en plats".

Han har nu jobbat i 14 år för Sea Shepherd, och betraktar det som ett "livsprojekt".

– Som 18-åring, när jag skrapade rost i maskinrummet på ett Sea Shepherd-fartyg, tyckte jag att jag hade världens bästa jobb. Så känner jag fortfarande, skillnaden är bara att jag har lite mer ansvar i dag.